

Gestió conscient de l'aula

Factor 3: Percepció del grup

Factor 3: Percepció del grup

Habilitats específiques	Habilitats psicocorporals
Tinc en compte la postura de l'alumnat.	Postura
Tinc en compte constantment el grau d'atenció de l'alumnat i adapto la meua metodologia en aquest sentit	Atenció, Gestió emocional (empatia)
Si observo que l'alumnat està cansat, faig algun exercici per descansar o recuperar l'atenció	Atenció, Gestió emocional (empatia)
En entrar a l'aula, prenc consciència del grau d'agitació, dispersió, cansament i motivació de l'alumnat com a exercici previ a impartir la classe sense que això m'afecti	Atenció, Gestió emocional
Normalment només estic pendent de donar el contingut el millor que pugui	Atenció, Gestió emocional (empatia)
A classe, sento la presència de cada alumne/a per separat	Atenció, Gestió emocional (empatia)
Prenc consciència de la meua interacció que es produeix entre el meu cos i el grup	Atenció, Consciència corporal

Grups «moguts» i grups «passius»

- La classe funciona com un tot. En aquest sentit, és interessant aprendre a observar «l'energia de fons» que tenen els grups, en general i en un moment determinat.
- Cal "prendre el pols" de les seves constants vitals.
- Hi ha grups (o classes) més vitals, més decaiguts, altres canviant. És el que comunament hem batejat com a grups més o menys "moguts".
- Ens hem parat a aprofitar l'excés d'energia d'un grup?
- Hem "pujat el volum" d'un grup excessivament passiu?

Activitat 1: acceptar la «energía» del grup

- Un dia que estiguin excessivament «passius» o "moguts" porta la teva atenció a aquest fet.
  - **Prendre consciència:** Deixa de «lluitar» contra l'estat energètic del grup, observa que es tracta d'un factor global, aliè a tu.
  - **Centrar-se:** Asserena't, pren les regnes d'aquest carro "una mica passiu / desbocat" mitjançant la teva pròpia presència, la teva postura, la teva respiració, la teva serenitat. *Convida'ls* amb fermesa a «despertar / baixar el to».
  - **Adaptació:** Mira de sentir-te lliure per modificar sobre la marxa la metodologia (i fins i tot el contingut) d'aquesta classe.

Dinàmica del grup

- És el conjunt de relacions inter-personals que s'estableixen a l'aula, docent-alumnat, alumnat-alumnat
- Hem de ser els coordinadors del grup per propiciar l'aprenentatge, observant el procés grupal i la comunicació dins del grup
- Un grup no és estàtic sinó que travessa per diverses etapes i està en constant canvi
- El coordinador (docent) té la tasca que els integrants del grup posseeixen consciència de grup i pugui determinar com va actuar davant d'ells.

El rol de coordinador de dinàmica de grup

- Ha d'estar preparat per detectar conductes defensives, actituds de rebuig i determinar la forma més adequada perquè no prevalguin.
- En general els primers dies de classe el docent actua com a observador grupal
- Després passa a ser dinamitzador-assessor-informador evitant la postura de posseïdor del saber; no només informa sinó que també forma una actitud, en el sentit de estimular, motivar (o bé desanimar).
- Cal ajustar a aquest rol la forma de concebre l'autoritat i la manera de relacionar-se amb cada individu i amb el grup
- Ha de promoure la participació i mostrar una actitud oberta i receptiva, entusiasta, perquè els alumnes opinin i responguin amb entusiasme
- Un professor que només recita les seves notes, parla només la pissarra en actitud indiferent i autoritària, indueix a una classe àrida i sense interès que aviat s'avorreix i cansa.

Exercici 1: ser conscient de la dinàmica

- Relaxa't durant un minut.
- Pensa en un grup-classe que recordis bé, dedica uns moments a recordar com eren les classes amb ELLS. A continuació respon les següents preguntes, sense presses, si vols pots tancar a els ulls en cadascuna per recordar bé els detalls.
  - Defineix com és la dinàmica general d'aquest grup.
  - Qui són els líders i quin paper juguen en les teves classes?
  - Hi ha grups i subgrups?
  - Prepondera o impera alguna manera de ser d'algú en concret?
  - Com em relaciono jo amb el grup?
  - De quins recursos disposo per canviar les dinàmiques?

Exercici 2: el teu estil metodològic

- Descriu ara com és el teu estil metodològic en general: comandament directe, creació de grups, cooperació, resolució de problemes, descobriment guiat, creativitat, etcètera.
- Ets conscient que tens una tendència?
- Proposa't un canvi d'estratègia a l'aula per part teva que pugui millorar el clima de classe i afavoreixi l'aprenentatge.
- Pensa en algun possible protagonisme negatiu o en un element que distorsioni les teves classes amb algún (o diversos) grup. Concreta exactament què és el que interfereix i sobretot com et sents tu enfront d'això.
- Deixa de veure-ho com una amenaça. Converteix-lo en un repte i ho viuràs com una oportunitat per al canvi i l'acció. En què podria consistir aquest petit canvi? Reflexiónalo per escrit. ¿Es tracta d'un canvi d'actitud per part teva? Et podria ajudar alguna innovació metodològica? Què podria fer que no he intentat encara?

Dinamitzar un grup: mètodes

- No tot el pes de la dinàmica recau en el docent, les relacions entre el mateix grup sovint oposen resistència, per exemple quan no hi ha disposició de participació dels estudiants, o hi han conflictes entre ells, o hi han actituds negatives.
- Per millorar la comunicació, reduir conflictivitat, augmentar la participació, etc, són d'ajuda les metodologies de dinàmiques de grup.
- Es podria fer un **sociograma** del grup, per veure els rols, lideratges, grups, subgrups, detectar conflictes, etc.

Exemple de sociograma: recollir dades

	A	B	C	D	E	F	G
1	Nom:	ÉRIC ALCÁZAR CARRIÓN					
2	(seleccioneu el vostre nom de la llista)				Instruccions		
3					<p>Escriu només un 1 en les caselles que correspongui (vull incloure o que m'inclogui o no vull incloure o que m'inclogui), si no tens cap preferència clara, deixa-ho en blanc</p> <p>causes per voler incloure algú:</p> <p>a) Perquè és treballador, constant i responsable.</p> <p>b) Perquè ajuda als altres i podria ajudar-me a mi.</p> <p>c) Perquè jo podria ajudar-lo a ell en l'estudi.</p> <p>d) Perquè sap organitzar activitats i coordinar el grup.</p>		
	Alumnes	Vull incloure / que m'inclogui	No vull incloure / que m'inclogui				
4	ÉRIC ALCÁZAR CARRIÓN						
5	DEVIDAS APERAVICIUS						
6	ERNEST ARDEVOL MASSAGUÉ						
7	SÍLVIA BAÑERAS BECERRA						
8	JAVIER BLÁZQUEZ ALISEDA						
9	SENÉN BONFILL BIERNAU						
10	YASSINE ELKHITIOUI HATRI						
11	GONTZAL GABANCHO GABANCHO						
12	ADRIAN PAUL HRITIUC						
13	PAMELA KAROLINA LOZA ARTEAGA						
14	SONIA CAROLA MAMANI						
15	ALEJANDRO MANCEBA MUÑOZ						

Sociograma: afinitats, popularitat, impopularitat

	Popularitat	ÉRIC ALCÁZAR CARRIÓ	DEIVIDAS APERAVICIUS	ERNEST ARDÉVOL MASSAGUÉ
ÉRIC ALCÁZAR CARRIÓ	5			
DEIVIDAS APERAVICIUS	4			1
ERNEST ARDÉVOL MASSAGUÉ	9		1	
SÍLVIA BAÑERAS BECERRA	5			1
JAVIER BLÁZQUEZ ALISEDA	8	1		
SENÉN BONFILL BIERNAU	3			
YASSINE ELKHITIOUI HATRI	8		1	1
GONTZAL GABANCHO GABANCHO	8		1	1
ADRIAN PAUL HRITIUC	8	1		
PAMELA KAROLINA LOZA ARTEAGA	1			
SONIA CAROLA MAMANI	1			
ALEJANDRO MANCERA MUÑOZ	9	1		
SERGI MARTÍ ROMERO	6			
NIL MARTRA PORQUERES	1			

	Impopularitat	ÉRIC ALCÁZAR CARRIÓ	DEIVIDAS APERAVICIUS	ERNEST ARDÉVOL MASSAGUÉ
ÉRIC ALCÁZAR CARRIÓ	7		1	
DEIVIDAS APERAVICIUS	8	1		
ERNEST ARDÉVOL MASSAGUÉ	2	1		
SÍLVIA BAÑERAS BECERRA	7	1	1	
JAVIER BLÁZQUEZ ALISEDA	4		1	
SENÉN BONFILL BIERNAU	7	1	1	1
YASSINE ELKHITIOUI HATRI	4	1		
GONTZAL GABANCHO GABANCHO	2	1		
ADRIAN PAUL HRITIUC	5		1	
PAMELA KAROLINA LOZA ARTEAGA	11	1	1	1
SONIA CAROLA MAMANI	11	1	1	1
ALEJANDRO MANCERA MUÑOZ	6		1	1
SERGI MARTÍ ROMERO	4	1	1	
NIL MARTRA PORQUERES	6	1	1	

Sociograma: matriu d'afinitats

	ALEJANDRO MUÑOZ PULIDO	RICARDO GABRIEL PAIVA PACO	ANTONIO PÉREZ SANTOS	EDUARD RIUS FRANCISCO	RAÚL RODRÍGUEZ MARTÍNEZ
ÉRIC ALCÀZAR CARRIÓN	no	no			no
DEIVIDAS APERAVICIUS	no	no	no	no	no
ERNEST ARDÉVOL MASSAGUÉ	no	no			no
SÍLVIA BAÑERAS BECERRA		no	no		no
JAVIER BLÁZQUEZ ALISEDA					no
SENÉN BONFILL BIERNAU		no	no		no
YASSINE ELKHITIOUI HATRI			no		no
GONTZAL GABANCHO GABANCHO	no	no		no	
ADRIAN PAUL HRITIUC					no
PAMELA KAROLINA LOZA ARTEAGA	no	no		no	no
SONIA CAROLA MAMANI	no	no	no		no
ALEJANDRO MANCERA MUÑOZ		no			no
SERGI MARTÍ ROMERO	no		no		no
NIL MARTRA PORQUERES			no		no
ALEJANDRO MUÑOZ PULIDO					no
RICARDO GABRIEL PAIVA PACO			no		no
ANTONIO PÉREZ SANTOS				no	
EDUARD RIUS FRANCISCO					no
RAÚL RODRÍGUEZ MARTÍNEZ					

Utilitzar la informació del sociograma

- Diferenciar la «popularitat intel·lectual» de la social → organitzar activitats grupals on el rendiment acadèmic no importa, els subjectes brillants són vistos com a iguals.
- Si hi han subgrups tancats que no es relacionen amb la resta del grup, proposar activitats on trenquem el subgrup
- Si detectem molts subgrups independents, el grup sencera no està cohesionat → promoure activitats socials, acció tutorial, activitats que impliquin a tot el grup en conjunt.
- En els treballs per grup/equip, per obtenir bons resultats acadèmics, incloure un individu «popular» en cada grup.

Metodologies per dinamitzar grups

Primer de tot: què pretenem?

- Millorar la cohesió social del grup
- Impulsar l'aprenentatge cooperatiu, constructivista
- Establir una bona comunicació docent-grup
- Relaxar un ambient tens, millorar el clima emocional
- Millorar la motivació
- (. . .)

Exercici 3: investigar dinàmiques de grup

- Relaxa't durant un minut. Després, torna a recordar el grup-classe de l'exercici anterior, recorda la seva dinàmica.
- Considera l'utilitat que podria tenir fer-li un sociograma i actuar en conseqüència, creus que hauries introduït noves metodologies gràcies al sociograma?
- Decideix què t'hauria agradat millorar d'aquell grup (cohesió, comunicació, clima, rendiment, ...) i investiga algunes dinàmiques de grup adients per el teu objectiu. Considera de aplicar-les en un futur. Algunes referències:

Recursos ... aula, Dinàmica...per ESO,
Dinàmiques educació emocional, Jocs per adults, Gamificació,